

REGULAMIN SŁUŻBY JACHTOWEJ W PLYWANIACH MORSKICH

(pracował: Stefan Domański, j.kpt.ż.w., instruktor żeglarstwa
- 1995 -

Postanowienia regulaminu obowiązują:

- kapitana od chwili przyjęcia jachtu do przekazania osobie wyznaczonej przez armatora,
- członków załogi od wpisania na listę załogi do wyokrętowania za wiedzą kapitana.

Przyjęcie jachtu:

Kapitan przejmując jacht powinien sprawdzić kompletność dokumentów żeglugowo-prawnych i wyposażenia. Przyjęcie jachtu należy zapisać w dzienniku jachtowym i potwierdzić podpisem.

Zaokrętowanie załogi:

Zaokrętowanie załogi dokonuje kapitan przyjmując dokumenty uprawniające do uprawiania żeglugi na jachcie, co odnotowuje w dzienniku jachtowym podając datę, godzinę, imiona i nazwiska, stopień żeglarski i cechę dokumentu żeglarskiego.

Wyokrętowanie członka załogi następuje także przez dokonanie odpowiedniego zapisu w dzienniku jachtowym i zwrot dokumentów żeglarza.

Kapitan jachtu

Kapitana jachtu wyznacza klub (armator), a jego obowiązki i uprawnienia określają przepisy Kodeksu Morskiego, dobra praktyka morska i zwyczaje przyjęte w żeglarstwie.

Oficerowie

Kapitan wyznacza oficerów jako swoich pomocników.

Jeżeli kapitan w czasie trwania rejsu nie może wykonywać obowiązków osobiście, winien je przekazać imiennie wyznaczonemu zastępcy z wpisaniem tego faktu do dziennika jachtowego.

W przypadku zgonu kapitana lub zejścia z jachtu, obowiązki i uprawnienia przejmuje najstarszy funkcją członek załogi, dokonując odpowiedniego zapisu w dzienniku jachtowym.

Obowiązki członków załogi

Każdy członek załogi jachtu ma obowiązek wykonywać wszystkie czynności związane z wyznaczoną mu funkcją, obsadą stanowisk manewrowych i alarmowych. Jest zobowiązany do niezwłocznego i ścisłego wykonywania poleceń kapitana i oficera wachtowego w czasie służby, a też poza służbą na jachcie i poza jachtem. Wszystkie rozkazy i polecenia dotyczące żeglugi i służby są ostateczne i wymagają bezwzględnego wykonania.

Wszystkie manewry są wykonywane na komendę prowadzącego w danej chwili jacht.

Każdy członek załogi ma obowiązek stosować się do poleceń kapitana dotyczących organizacji życia na jachcie i stosowania się do zasad etykiety.

wyznaczanie funkcji na jachcie

Kapitan kierując się wymaganiami określonymi w dokumentach żeglugowych i regulaminu stopni żeglarskich, wyznacza członkom załogi funkcje, co wpisuje do dziennika jachtowego.

Kapitan określa szczegółowe obowiązki wynikające z powierzonych funkcji.

Na jachtach najczęściej funkcjom przypisane są następujące zagadnienia:

- sprawy nawigacji i żeglugi - I of.
- organizacja spraw gospodarczych - II of.
- troska o właściwy stan techniczny jachtu i systemów - III of. (bosman).

Zagadnienia nawigacji i żeglugi obejmują organizacyjne i nawigacyjne przygotowanie rejsu. Zaopatrzenie jachtu w niezbędne dokumenty, przyrządy i pomoce nawigacyjne, sygnalizacyjne i meteorologiczne niezbędne dla prowadzenia żeglugi na zamierzonym akwenie pływania. W czasie rejsu oficer nawigacyjny czuwa nad prawidłowym prowadzeniem żeglugi, kontroluje pozycję jachtu, prowadzi obserwacje meteorologiczne i odbiera komunikaty radiowe, jeśli kapitan nie wyznaczy inaczej.

I of. sprawdza wystawianie przez jacht właściwych znaków i świateł oraz kontroluje nadawanie prawidłowych sygnałów mgłowych i innych. Sledzi wpisy dokonywane w dzienniku jachtowym. Zapewnia pomoc medyczną członkom załogi. Obsługuje radiotelefon, jeśli na jachcie nie wyznaczono oddzielnej funkcji radioofficera.

Organizacja spraw gospodarczych

Należy tutaj gospodarka finansowa rejsu, zaopatrzenie gospodarcze w sprzęt i zapasy żywności, ich rozmieszczenie i magazynowanie, a także porządek w pomieszczeniach, higiena załogi i higiena żywienia.

Problemy techniczne jachtu - zwane bosmańskimi

Przed rejsem jacht należy przygotować do pływania, sprawdzić stan urządzeń i systemów oraz instalacji. Uzupełnić materiały konserwacyjne i części zamienne, a także zestaw narzędzi.

W czasie rejsu należy bieżąco sprawdzać stan kadłuba, olinowania i żagli, a także estetykę jachtu.

Wszystkie prace konserwacyjne i naprawy nadzoruje of. techniczny (bosman) i dba aby były wykonywane z zachowaniem bezpieczeństwa załogi. Jeżeli na jachcie nie wyznaczono motorzysty, opiekuje się silnikiem, instalacjami i siecią elektryczną. Dbą o ładowanie akumulatorów.

Pełnienie wacht i ich rozkład

Podział załogi na wachty nie jest narzucony przepisami, ale jest stosowany w oparciu o dobrą praktykę żeglarską.

W pływaniach, które nie trwają dłużej niż 6 godzin nie wprowadza się na ogół godzinowego rozkładu pełnienia wacht; kapitan jednak powinien wyznaczyć stanowiska manewrowe każdemu członkowi załogi.

W praktyce żeglarskiej stosuje się podział załogi na 2, 3 lub 4 wachty, co zapewnia nieprzerwaną obsługę jachtu w żegludze i zapewnia wypoczynek załogi.

Kapitan ustala godzinowy rozkład wacht, wyznacza oficerów wachtowych, przydziela do nich żeglarzy, a też zakres wykonywania prac gospodarczych i innych zajęć. Porządek wacht należy wpisać do dziennika jachtowego.

Stanowiska manewrowe

Kapitan ustala stanowiska manewrowe dla poszczególnych wacht. Wyznaczone stanowiska manewrowe należy zajmować natychmiast po komendzie: "na stanowiska manewrowe". Stanowiska poszczególnym członkom wachty wyznacza oficer wachtowy.

W żegludze morskiej ważne jest obsadzenie służby "na oku" oraz stanowiska sternika.

Objeżdżowanie i przekazywanie służby

Służbę na jachcie pełni wachtą pod kierownictwem oficera wachtowego, który odpowiada za jej prawidłowy przebieg i bezpieczeństwo jachtu od chwili przyjęcia aż do jej przekazania, jeżeli w tym czasie kapitan nie przejmie kierowania służbą.

Przyjęcie i przekazanie wachty powinno następować zgodnie z godzinowym rozkładem.

Oficer przekazujący obowiązany jest:

- określić na mapie i wpisać pozycję jachtu o godzinie wyznaczonej na zmianę wachty,
- zapoznać przyjmującego wachtę z sytuacją jachtu, położeniem znaków i świateł nawigacyjnych oraz innych statków pozostających w zasięgu widoczności,
- przekazać dyspozycje kapitana co do dalszej żeglugi i toku służby,
- przekazać obserwacje mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo żeglugi.

Oficer zdający kończy służbę po uzyskaniu od przyjmującego potwierdzenia jej przyjęcia. Przekazanie wachty należy wpisać do dziennika jachtowego z podaniem współrzędnych geograficznych pozycji jachtu.

Obowiązki służby na jachcie

W zależności od sytuacji kapitan poleca pełnić wachtę:

- morską,
- kotwiczną,
- portową.

W czasie pełnienia wachty oficer realizuje polecenia kapitana i stosuje się do ogólnie przyjętej praktyki żeglarskiej, w szczególności odpowiada za:

- okazywanie przez jacht znaków i świateł przewidzianych przepisami,
- nadawania wymaganych przepisami sygnałów akustycznych przy spotkaniu z innymi statkami w przypadku mgły i ograniczonej widoczności,
- w razie potrzeby nadawania sygnałów zwrócenia uwagi,
- w przypadku zaistnienia nagłego niebezpieczeństwa wezwanie natychmiastowe kapitana i zaalarmowanie załogi,

- dokonywania prawidłowych zapisów w dzienniku jachtowym.

UWAGA! Polecenie nadawania przez jacht sygnałów wzywania pomocy wydaje osobiście kapitan.

W czasie pełnienia wachty morskiej oficer prowadzi żeglugę i odpowiada za:

- utrzymywanie prędkości zapewniającej stałą gotowość jachtu do wykonywania niezbędnych manewrów,
- prawidłowe sterowanie i wykonywanie bezpiecznych manewrów,
- prowadzenie stałej obserwacji,
- prowadzenie nawigacji i określanie pozycji jachtu.

W czasie żeglugi of. wachtowy może zejść pod pokład tylko na czas niezbędny dla dokonania odczytów przyrządów, wykonania pracy na mapie i dokonania wpisów do dziennika jachtowego.

Żeglarze wachty morskiej są obowiązani przebywać na pokładzie przez cały czas z wyjątkiem kiedy wymaga tego wykonanie polecenia oficera wachтового.

W czasie wachty kotwicznej oficer wachtowy jest obowiązany zapewnić bezpieczny postój na kotwiczowisku oraz gotowość do podniesienia kotwicy i podjęcia żeglugi, zapewnia stały dozów łańcucha kotwicznego i obserwację pozycji jachtu.

W czasie wachty portowej oficer wachtowy jest obowiązany zapewnić bezpieczny postój jachtu w porcie, zwłaszcza w portach pływowych. Zapewnia kontrolę osób wchodzących lub opuszczających jacht, a zwłaszcza czy odbywa się to za zgodą kapitana.

Alarmy, role alarmowe i ćwiczenia alarmów na jachcie

Alarm "Człowiek za burzą"

ogłasza okrzykiem j.w. żeglarz, który pierwszy zauważy człowieka w wodzie potrzebującego pomocy. W kierunku człowieka należy rzucić koło ratunkowe z pławką, obserwować zachowanie i wskazywać położenie, kierunek oraz podawać głosem odległość.

Na okrzyk "Człowiek za burzą" załoga bez oddzielnego polecenia zajmuje niezwłocznie stanowiska manewrowe i przygotowuje jacht do manewrów. Do czasu przejścia komendy przez kapitana manewry przeprowadza oficer wachtowy.

W przypadku nie podjęcia zza burty członka załogi, jacht powinien krążyć na miejscu zdarzenia przez 48 godzin, jeżeli warunki pogodowe na morzu nie stwarzają zagrożenia dla jachtu i załogi.

Alarm pożarowy

Okrzykiem "pożar w" ogłasza żeglarz, który pierwszy zauważył na jachcie ogień i okrzykiem podaje miejsce oraz natychmiast przystępuje do gaszenia ognia przy pomocy najbliższych dostępnych mu środków przeciwpożarowych. Do czasu objęcia kierowania akcją gaszenia pożaru przez kapitana, kieruje nią oficer wachtowy.

Po ogłoszeniu alarmu pożarowego członkowie załogi niezwłocznie przystępują do gaszenia pożaru w sposób określony w rozkładzie alarmów.

Alarm wodny

ogłasza kapitan i osobiście kieruje akcją ratowania jachtu. Po ogłoszeniu alarmu wszyscy członkowie załogi zajmują stanowiska wyznaczone w rozkładzie alarmów i wykonują polecenia.

Alarm opuszczenia jachtu inaczej "alarm łodziowy" ogłasza kapitan. Ogłoszenie alarmu łodziowego jest poleceniem przygotowania do opuszczenia jachtu. Wszyscy członkowie załogi obowiązani są założyć natychmiast pasy ratunkowe i zająć stanowiska wyznaczone w rozkładzie alarmów.

Wyznaczeni członkowie załogi przygotowują do użycia pneumatyczną traktwę ratunkową i inny sprzęt.

Załoga opuszcza jacht na osobiste polecenie kapitana i w kolejności przez niego wyznaczonej.

Alarmy próbne - ćwiczenia alarmów

Przed rozpoczęciem pływania kapitan ma obowiązek zapoznać wszystkich członków załogi z rozkładem alarmów, sposobem ich ogłaszania i obowiązkami poszczególnych członków załogi na wypadek alarmu.

Alarm ćwiczebny "człowiek za burtą" zarządza kapitan w ciągu 24 godzin od rozpoczęcia pływania.

Pozostałe alarmy ćwiczebne zarządza kapitan w ciągu 7 dni od rozpoczęcia pływania.

Przeprowadzenie alarmów ćwiczebnych należy odnotować w dzienniku jachtowym.

Ponadto w trakcie prowadzenia żeglugi i zajęć z załogą oficerowie powinni wyjaśniać zasady posługiwania się i ćwiczyć użycie sprzętu ratunkowego i przeciwpożarowego znajdującego się na jachcie.

(Stefan Domański)